

LIETUVOS BANKAS
EURO SISTEMA

Lietuvos ekonomikos apžvalga ir prognozės

Lietuvos banko valdybos pirmininkas
Gediminas Šimkus

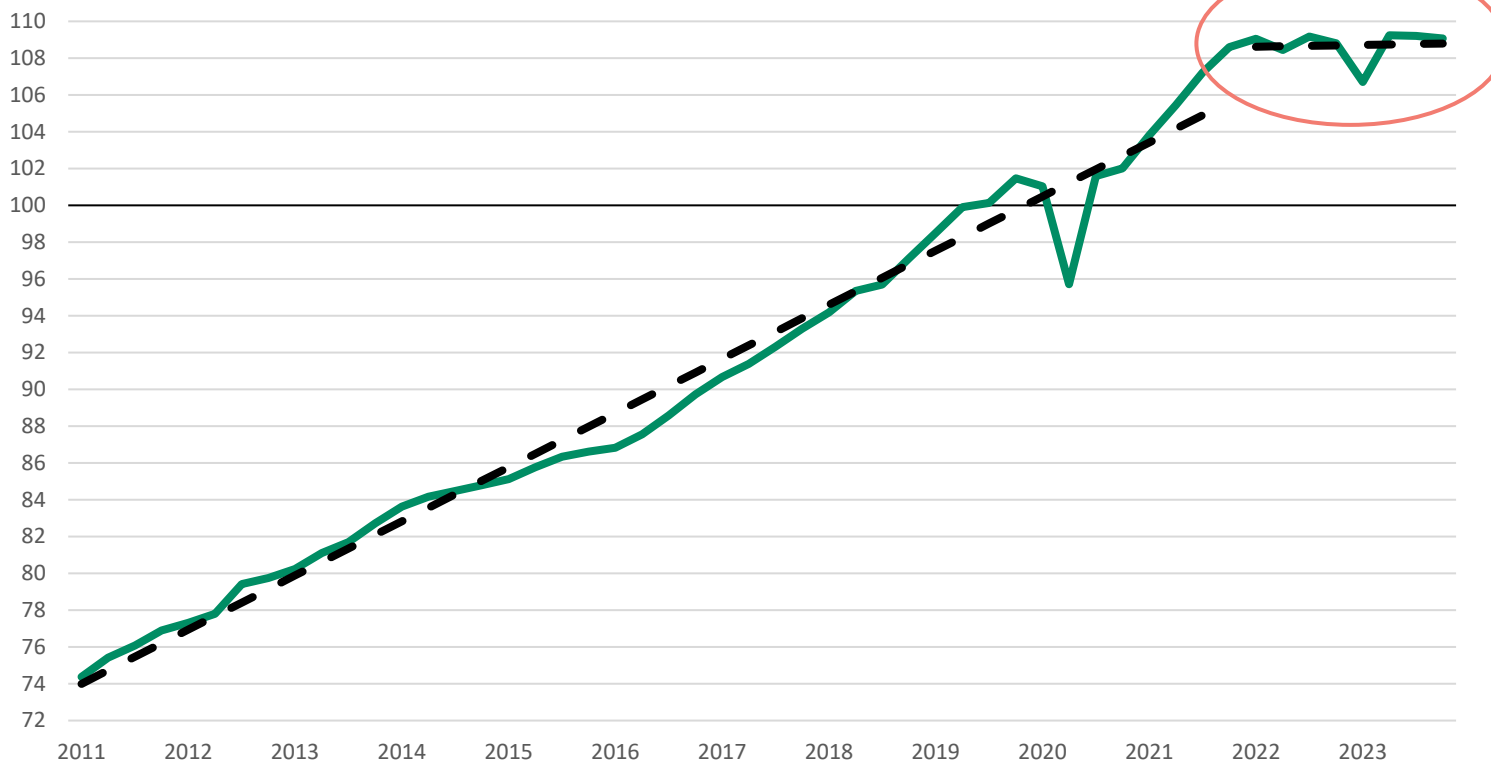
2024 m. kovo 19 d.

Lietuvos ekonomika neauga – sustingusi jau dvejus metus

Realusis BVP

Indeksas, 2019 m. = 100, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką

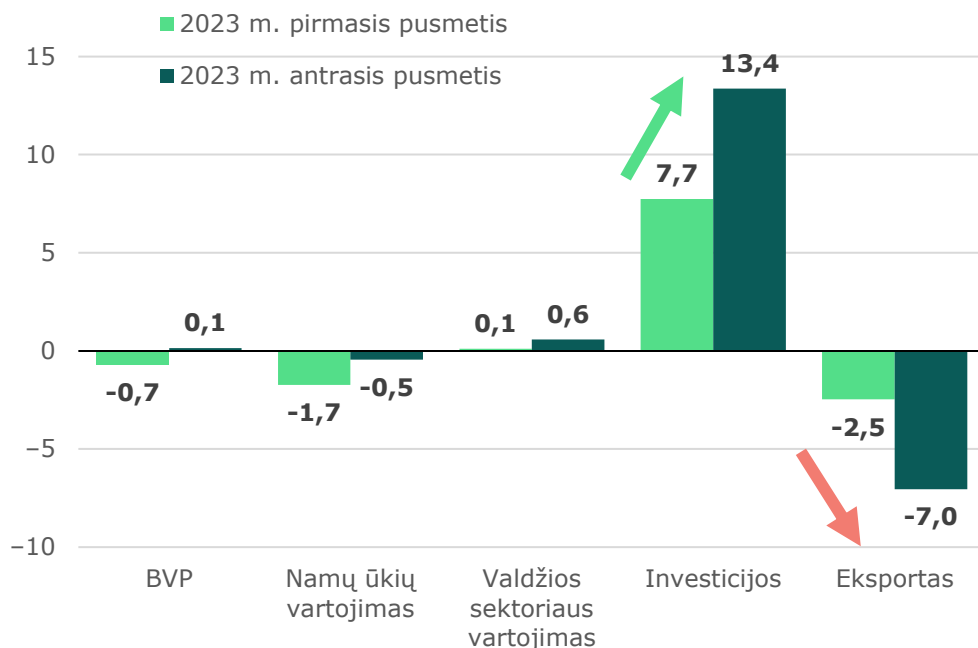
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Ekonomika sustingusi, nors:
  - gyventojų skaičius ūgtelėjęs
  - realiosios pajamos kyla
  - ES parama gausėja
- Augimo potencialas neišnaudojamas – stabdo eksportuojančiojo sektoriaus patiriami iššūkiai

Vidaus paklausa stiprėja, tačiau neatsveria sunkumų eksporto rinkose

Realiojo BVP ir jo komponenčių raida

Proc., pokytis per metus

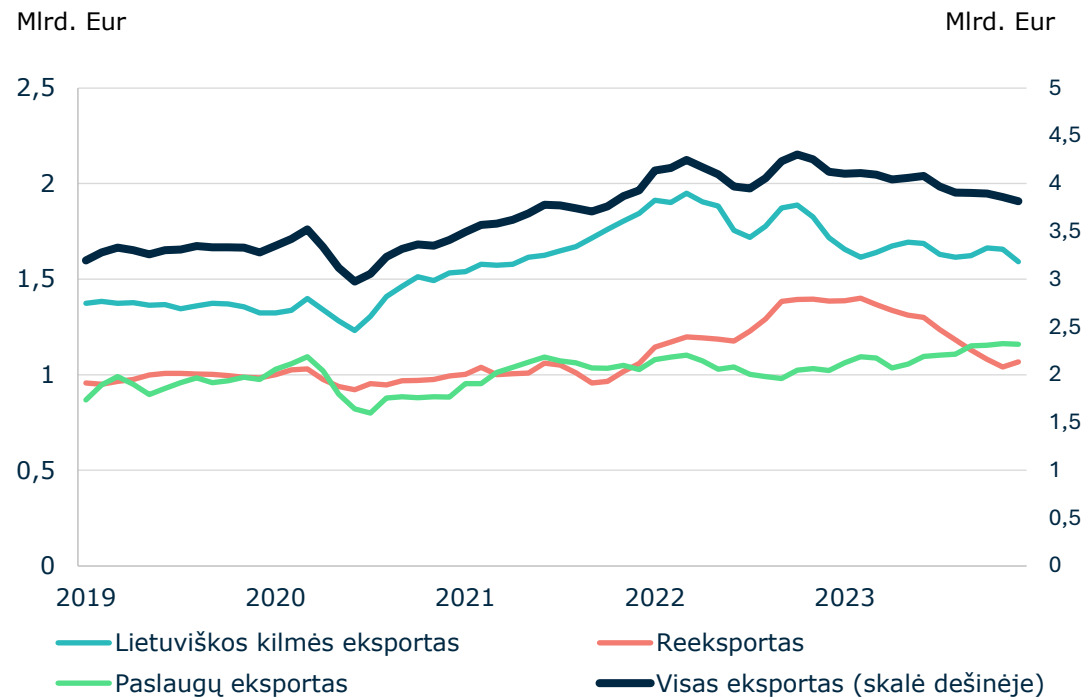

- Atotrūkis tarp vidaus paklausos ir eksporto raidos didėja
- vidaus paklausa stiprėja tiek dėl namų ūkių vartojimo, tiek dėl investicijų
- eksportą riboja vangiai išorės paklausa ir reeksporto korekcija

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Eksporto potencialą varžo smukusi užsienio paklausa

Realiojo eksporto ir jo komponenčių raida

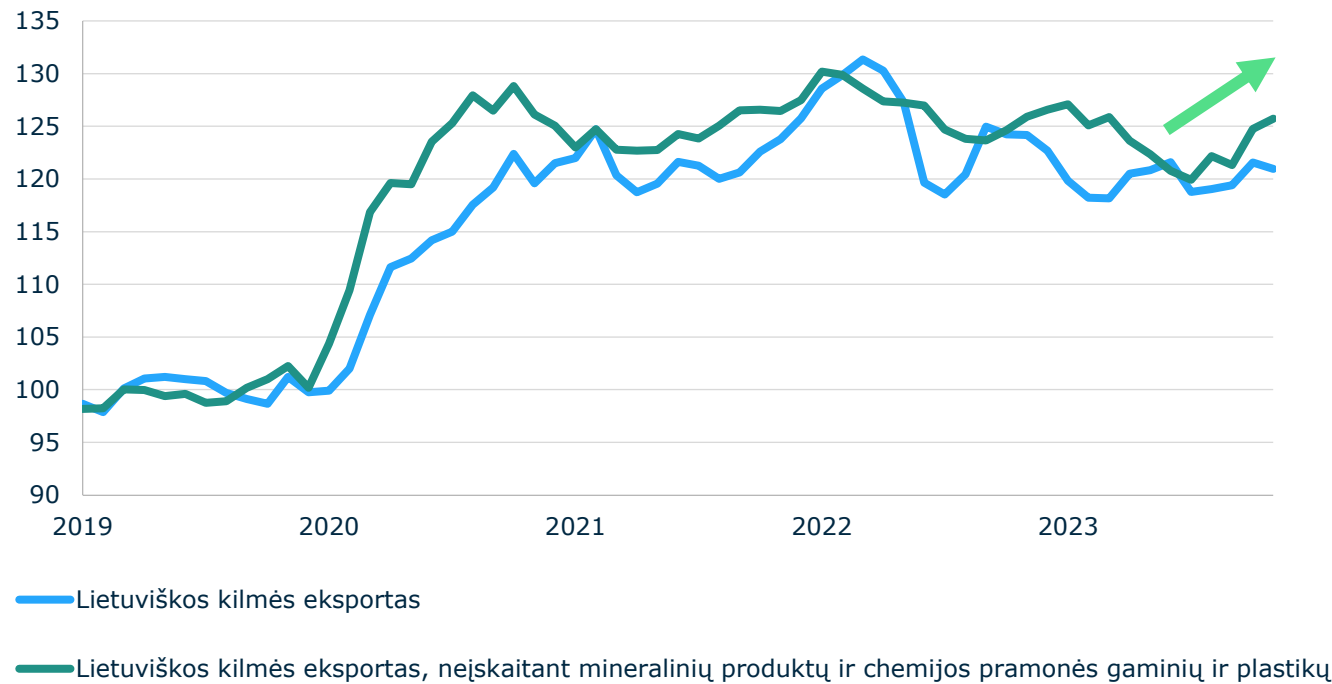
- Išorės paklausa didėja dar lėčiau, nei manyta anksčiau
- 2024–2026 m. ji augs pastebimai lėčiau už ilgalaikį vidurkį
- Lietuvos eksportą riboja reeksportas ir lietuviškos kilmės prekių eksportas
  - reeksportą labiausiai veikia sugriežtinta dvigubos paskirties prekių patikra
  - lietuviškos kilmės prekių eksportas neauga dėl mažėjusių eksporto rinkos dalių

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: pateikiamos 3 mėn. slankiųjų vidurkių reikšmės, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

Eksportą smukdė ne su konkurencingumu susiję veiksniai – yra prielaidų susigrąžinti pozicijas

Lietuviškos kilmės prekių dalis užsienio rinkose

Indeksas (2019 = 100)

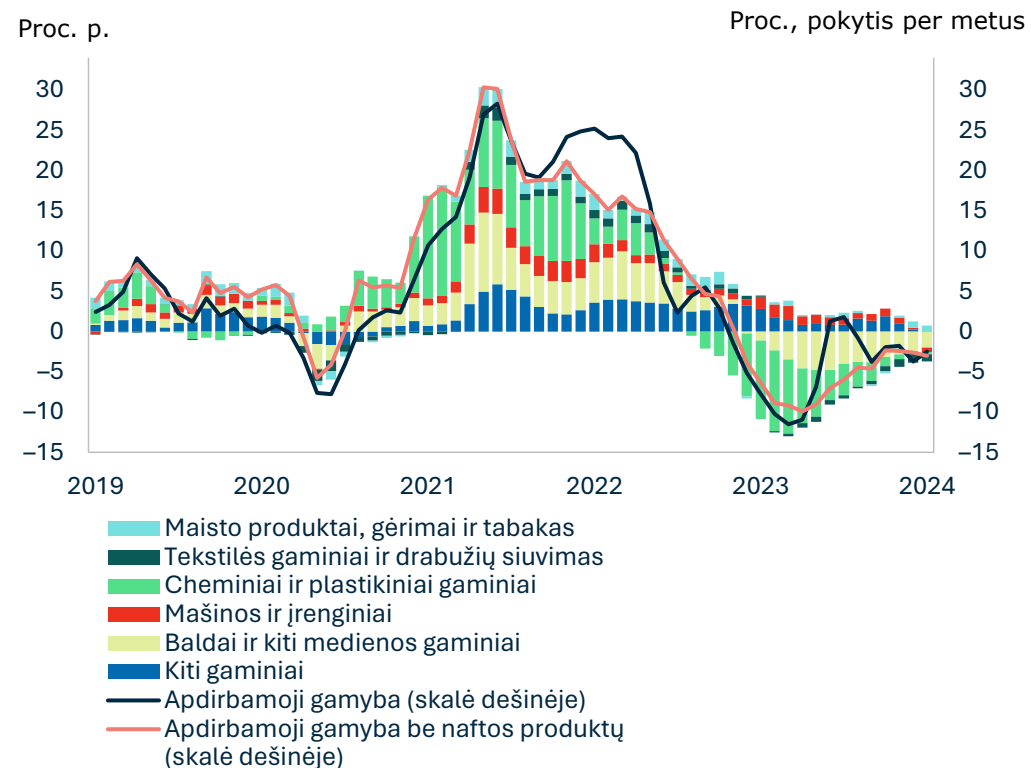

- 2023 m. eksporto rinkos dalių susitraukimą lėmė
  - sumažėjęs medienos ir jos gaminių poreikis
  - prastesnis žemės ūkio derlius
  - chemijos produktų sumažėjusi paklausa
  - padidėjusi Azijos gamintojų chemijos produktų pasiūla
  - brangusios gamtinės dujos, ribojusios azoto trąšų eksportą
  - sankcijos AB „Lifosa“

Šaltiniai: Eurostatas, U.S. Census Bureau, HM Revenue & Customs, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pramonininkų padėtis stabilizuojasi, nuotaikos giedrėja

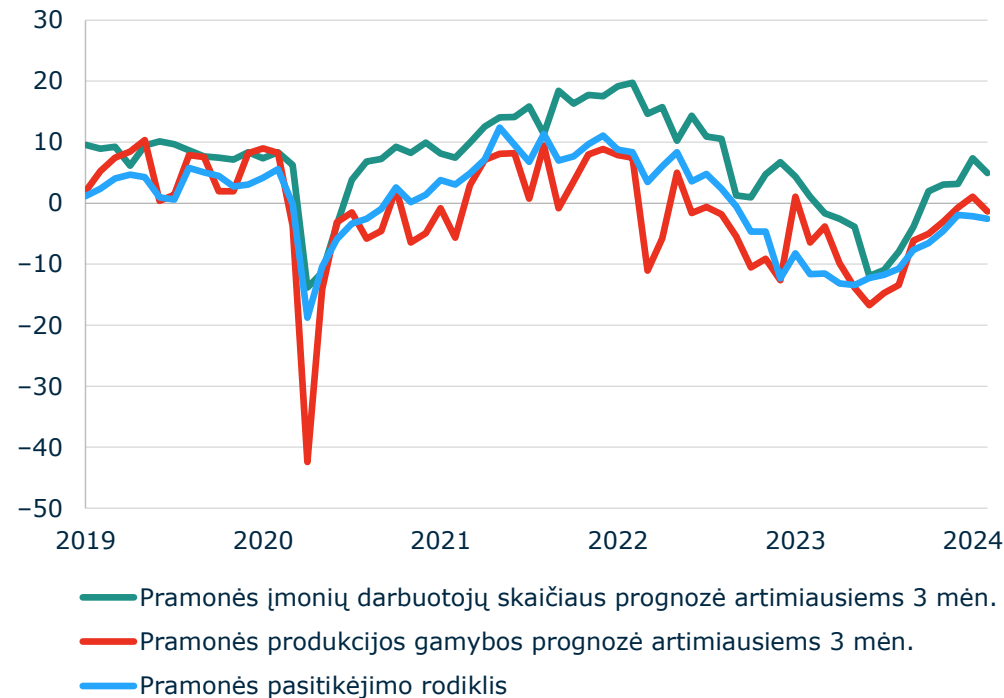
Pramonės produkcija

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pramonės pasitikėjimo rodiklis, gamybos ir samdos lūkesčiai

Nuokrypis nuo ilgalaikio vidurkio, pašalinus sezono įtaką

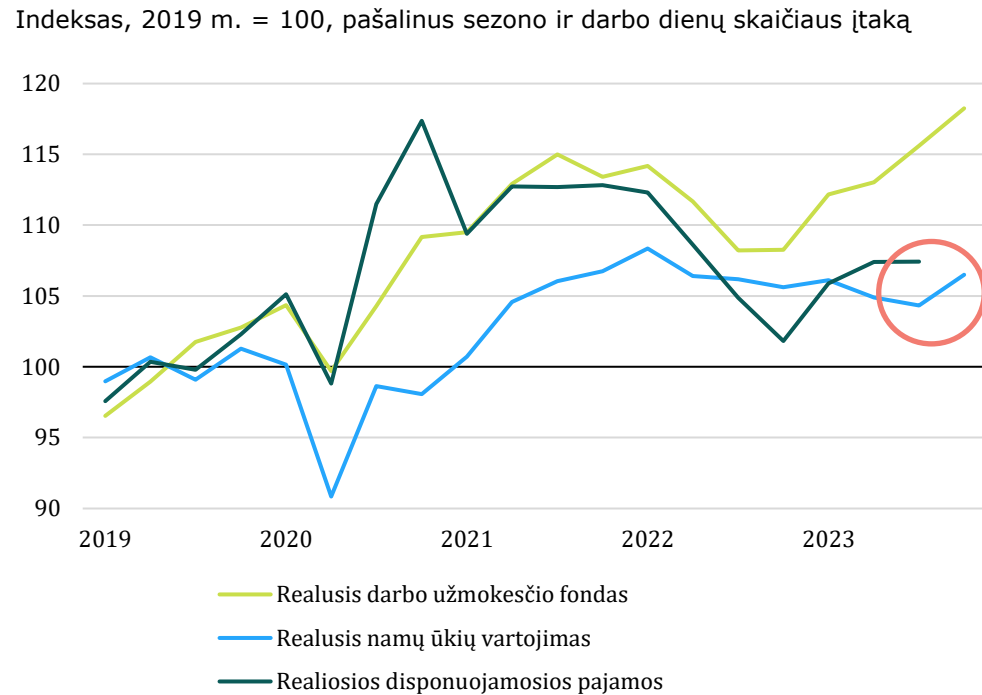

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Galimybės didinti vartojimą – vis realesnės, tačiau vartotojai vis dar atsargūs

Realusis namų ūkių vartojimas ir pajamos

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Esamo momento tinkamumas įsigyti didesnius pirkinius

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Darbo rinka

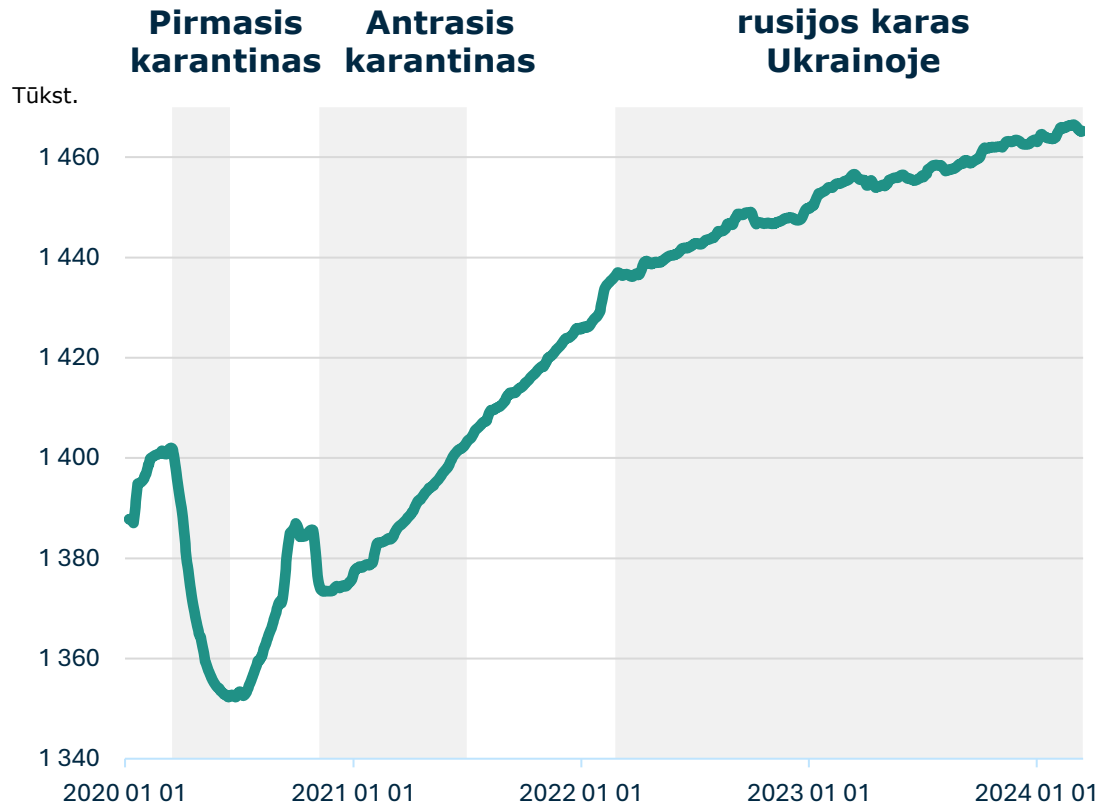

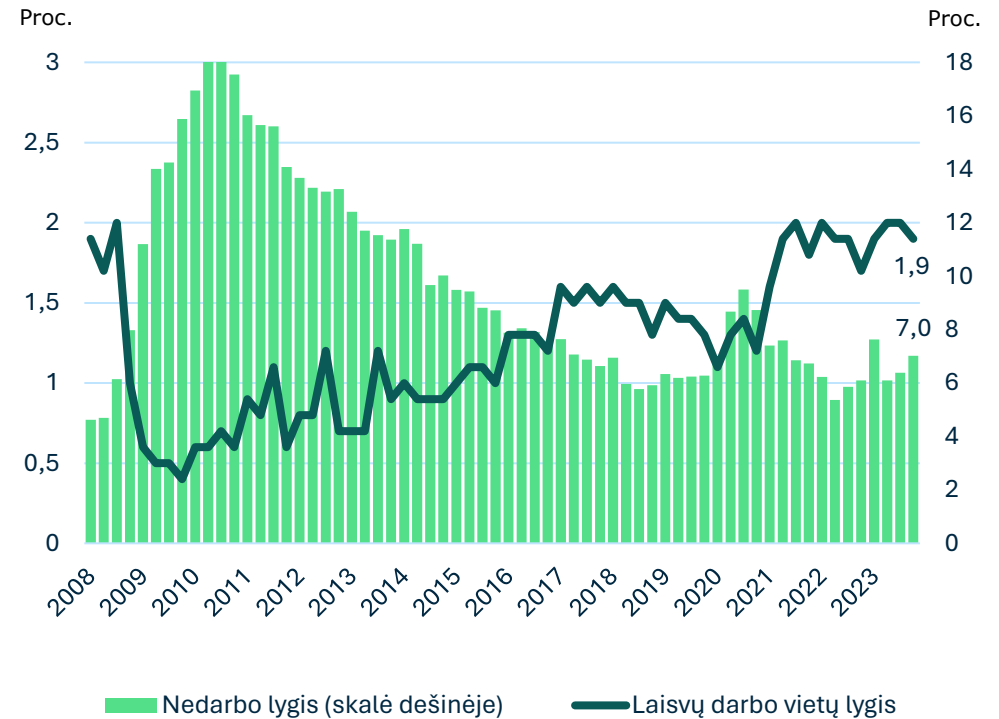
Dirbančiųjų skaičius – aukštumose, prielaidų nedarbui reikšmingai didėti nedaug

Socialiai apdraustųjų skaičius (7 d. slankieji vidurkiai)

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: duomenys iki 2024 m. kovo 14 d.

Nedarbo lygio ir įtampos rodikliai

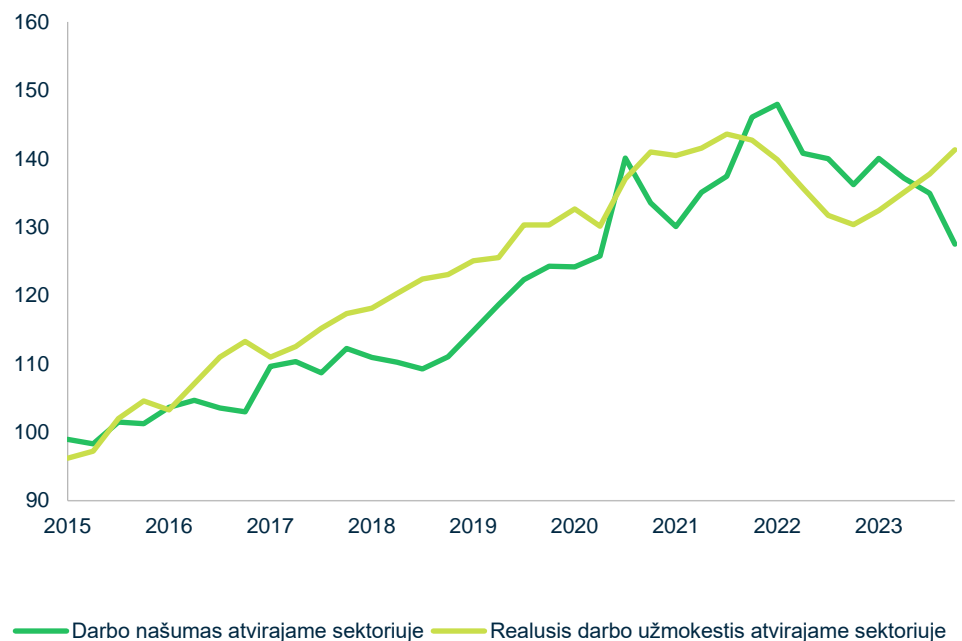

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: nedarbo lygio duomenys pakoreguoti pagal sezoninį skirtumą.

Senka įmonių galimybės ir toliau taip sparčiai didinti darbo užmokestį

Realiojo darbo užmokesčio ir darbo našumo indeksai atvirajame sektoriuje

Indeksas, 2015 m. = 100

- Metų pradžioje nominalusis darbo užmokestis augo mažiau nei vidutiniškai pernai
- Nuo 2022 m. darbo našumas nustojo didėti, o realusis darbo užmokestis vėl auga
- Jei našumo augimas nepaspartės, įmonėms bus sunku išlaikyti darbo užmokesčio augimo tempą neperžiūrint darbuotojų skaičiaus
- Didelis atotrūkis tarp darbo užmokesčio ir našumo raidos yra netvarus – mažina šalies konkurencingumą

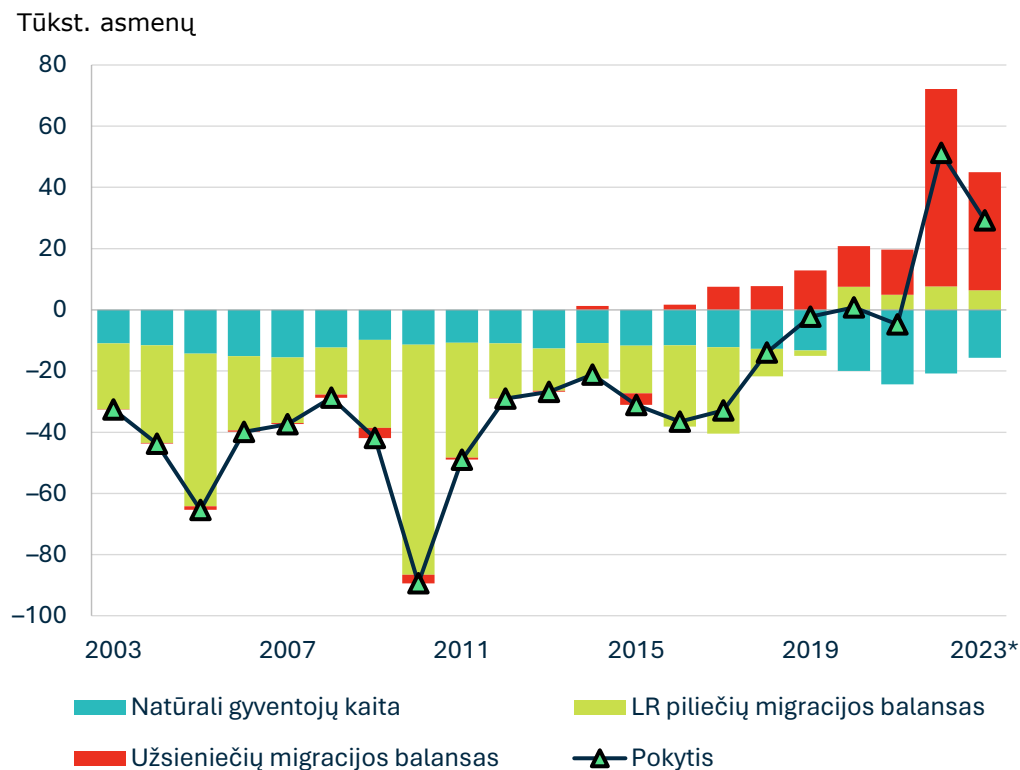
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: atvirąjį sektorių sudaro žemės ūkis ir apdirbamoji gamyba. Darbo našumo duomenys pakoreguoti pagal sezoninę sąlygą.

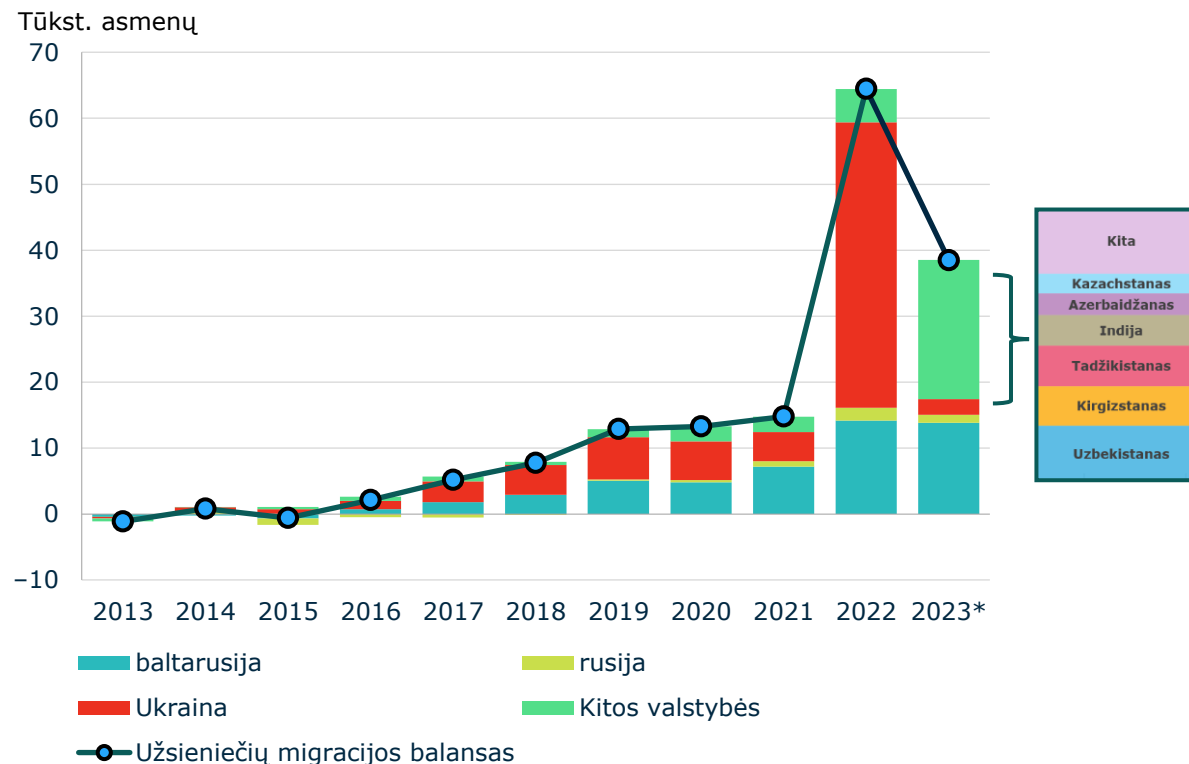

Daugėja ekonominių imigrantų, lietuvių daugiau grįžta, nei išvyksta

Nuolatinių gyventojų skaičiaus pokyčio 2003–2023 m. Lietuvoje kaitos veiksniai

Užsieniečių migracijos balansas pagal pilietybę

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
* 2023 m. duomenys išankstiniai.

Kainos

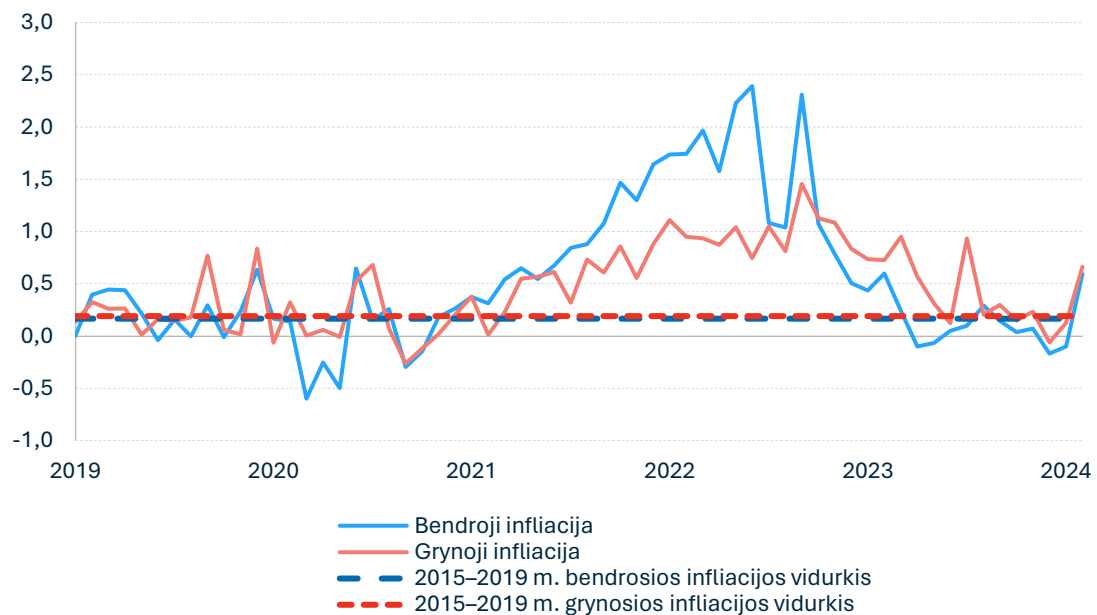

Mėnesinė kainų raida priartėjo prie buvusios *normaliais* laikais

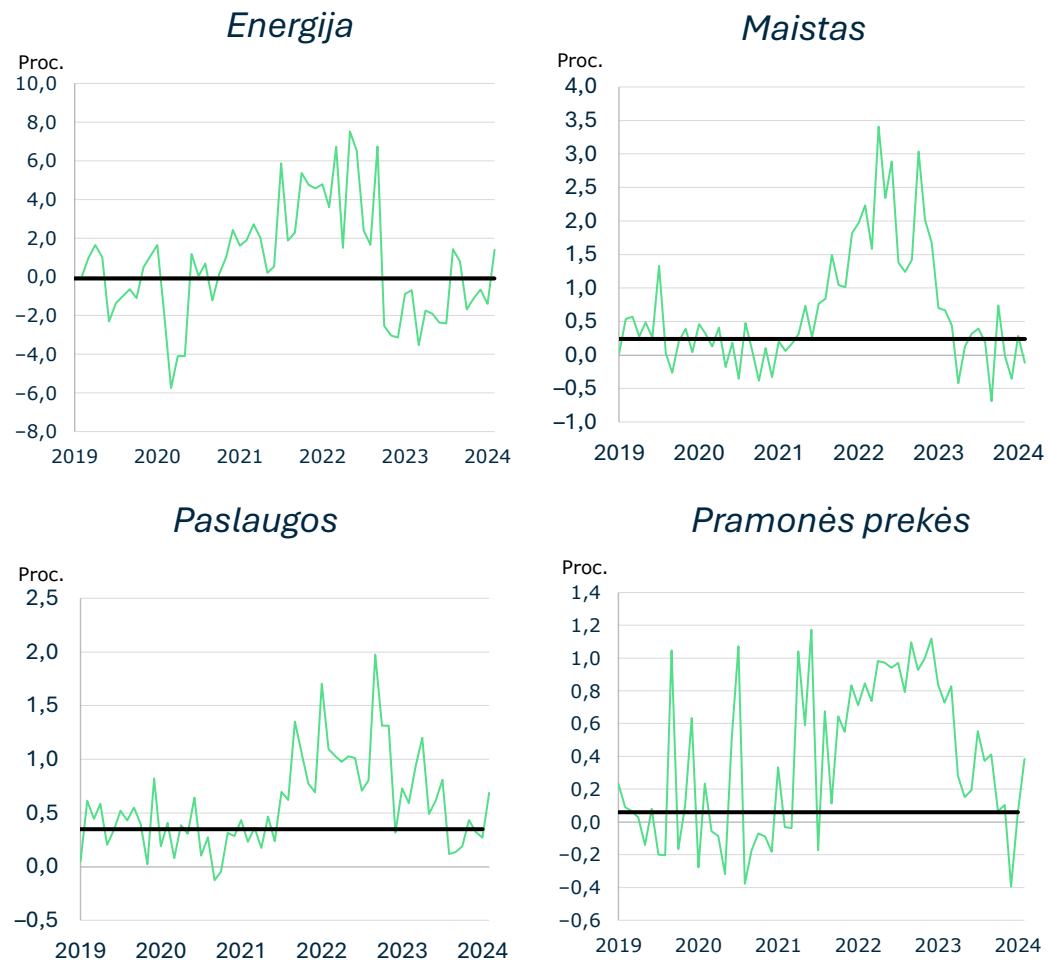
Bendroji ir grynoji mėnesinė infliacija

Proc. (pašalinus sezono įtaką)

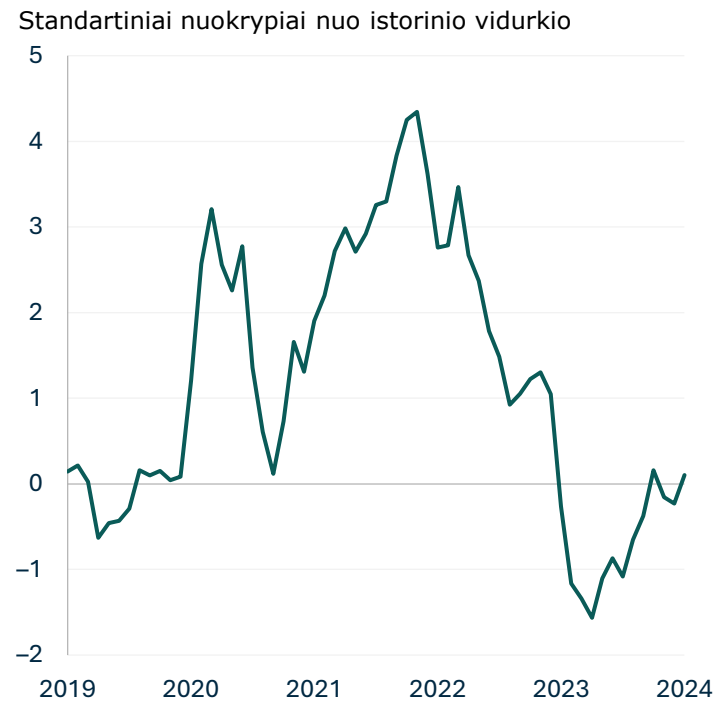
Mėnesiniai komponentų pokyčiai

(Pokytis per mėnesį, pašalinus sezono įtaką)

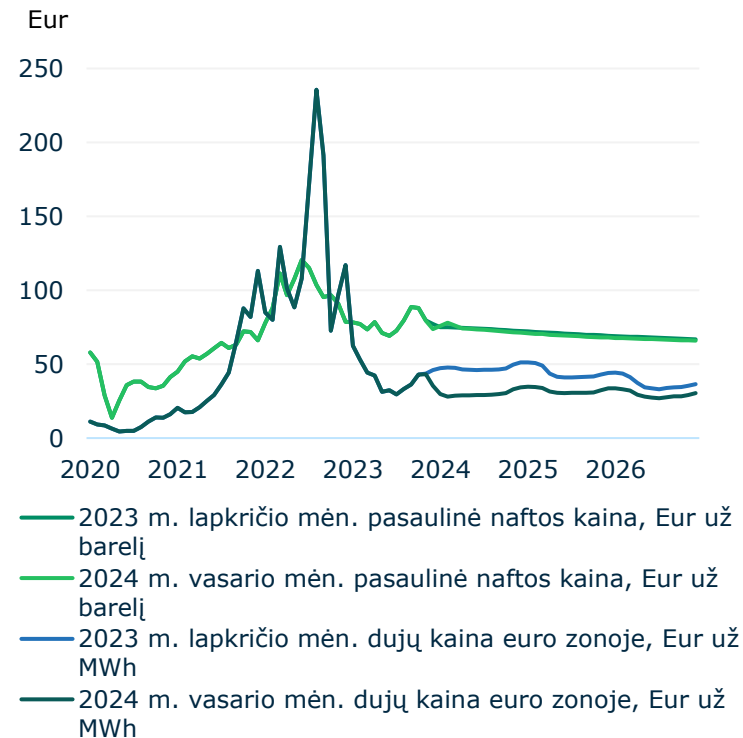
Energijos kainos mažės dar sparčiau, bet maistas šiek tiek brangs

Įtampos pasaulinėse tiekimo grandinėse indeksas

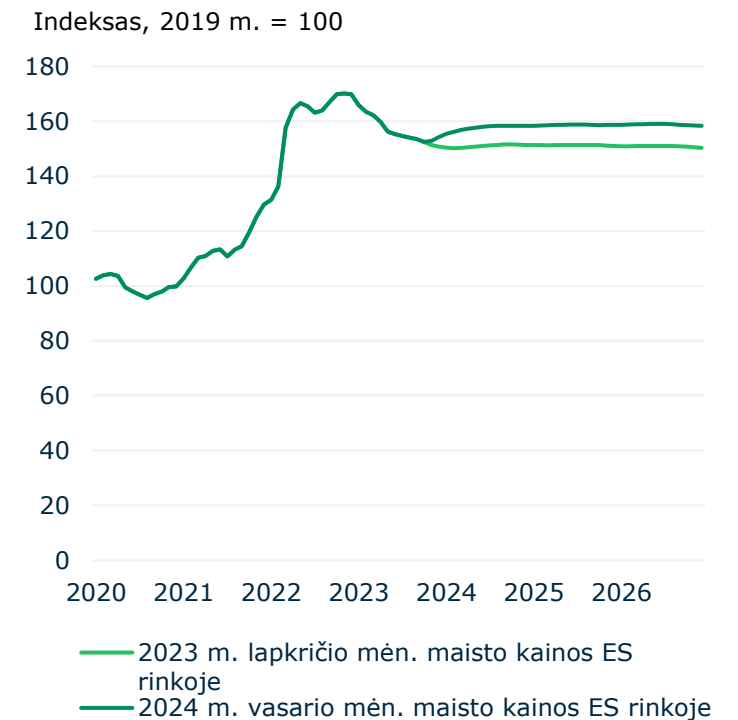
Šaltinis: Niujorko federalinis rezervų bankas.

Naftos ir dujų kainos

Šaltiniai: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Maisto kainos ES rinkoje

Šaltiniai: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Makroekonominių rodiklių prognozės

Silpna eksporto raida ribos ūkio augimą, tačiau gyvybės gali įpūsti atsigaunanti vidaus paklausa

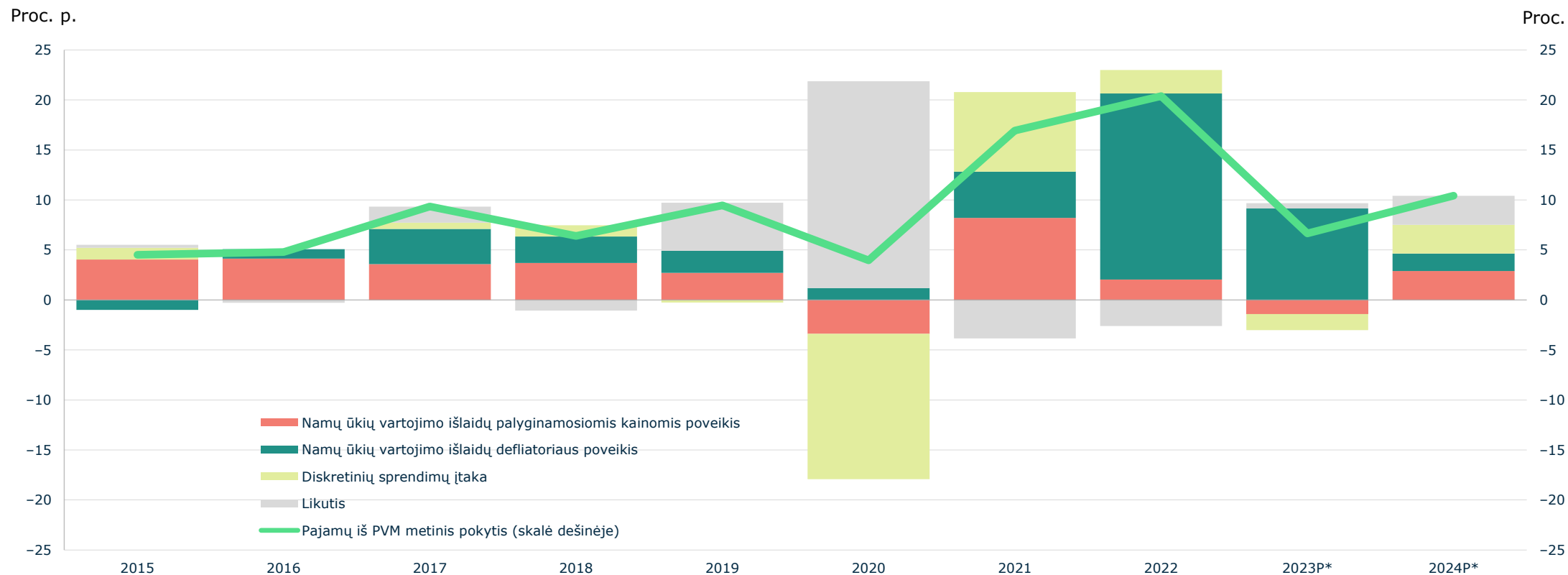
Pagrindinių makroekonominių rodiklių prognozės

	2024 m. kovas (2023 m. gruodis)			
	2023	2024	2025	2026
Ekonominis aktyvumas (% , pokytis per metus)				
Realusis BVP	-0,3	1,6 (1,8)	3,1 (3,1)	3,3 (3,3)
Privatusis vartojimas	-1,1	3,0 (2,4)	3,7 (3,5)	3,7 (3,6)
Valdžios sektoriaus vartojimas	0,3	0,1 (0,2)	-0,5 (0,0)	0,0 (0,0)
Investicijos	10,6	4,5 (3,9)	3,4 (4,0)	6,0 (6,0)
Eksportas	-4,8	0,2(0,5)	3,3 (3,2)	3,5 (3,4)
Importas	-6,6	1,3 (1,4)	3,9 (3,6)	4,7 (4,3)
Darbo rinka				
Nedarbo lygis (%)	6,8	7,0 (6,5)	6,8 (6,4)	6,6 (6,3)
Užimtumas (% , pokytis per metus)	1,5	-0,2 (-0,1)	-0,3 (-0,5)	-0,3 (-0,5)
Kainos ir sąnaudos (% , pokytis per metus)				
Darbo užmokestis	12,6	10,3 (9,4)	8,5 (8,7)	8,1 (8,3)
SVKI	8,7	1,6 (2,5)	2,4 (2,5)	2,4 (2,4)
SVKI, išskyrus maisto ir energijos kainas	9,6	3,1 (3,6)	2,4 (2,6)	2,4 (2,4)

Lėtėjant kainų augimui, pajamų iš PVM planas gali būti neįvykdytas

Pajamų iš PVM raida ir jos kaitos veiksniai

Šaltiniai: Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansų ministerija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

* 2023 m. pajamų iš PVM metinio srauto įvertis sudarytas pagal viešai prieinamą Valstybinės mokesčių inspekcijos informaciją, pateikiamą Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitoje, 2023 m. gruodžio 31 d. 2024 m. pajamų iš PVM metinio srauto įvertis sudarytas pagal viešai prieinamą 2024 m. biudžeto projekto aiškinamojo rašto priede pateiktą informaciją apie 2024 m. planuojamą surinkti pajamų iš PVM sumą. Namų ūkių vartojimo išlaidų palyginamosiomis kainomis ir defliatoriaus įtakai įvertinti panaudotos Lietuvos banko 2024 m. kovo mėn. atitinkamų rodiklių prognozės 2023 ir 2024 m.

Pagrindinės žinutės

- Lietuvos ekonomika **stagnuoja** – atsigavimo požymiai gležni
- Prekybos partnerių bėdos slopina paklausą: **eksportas – neauga**
- Sunkumus išorės rinkose sušvelnina vidaus paklausa – **gyvybės įpučia investicijos**
- Pažabota infliacija ir didėjančios pajamos drąsina gyventojus – **privatusis vartojimas augs sparčiau**
- Darbo užmokesčio augimas lenkia darbo našumą – **įmonių rezervai taip sparčiai didinti atlygį senka**
- Nedarbo lygis žemas, **dirbančiųjų skaičius rekordinis** – didžiausias nuo įstojimo į Europos Sąjungą
- Infliacijos įtaka PVM surinkimui mažės – pajamų planas gali pasirodyti pernelyg optimistinis

LIETUVOS BANKAS
EURO SISTEMA

**Dėkojame
už dėmesį**
